

České výtvarné umění 1918-1948

Literatura k aktuálním otázkám

Syntéza Kulturní historie

- *DČVU*, díl IV, 1998, díl V, 2005
- *Výtvarné Brno 1918-1938. Bulletin Mor. galerie v Brně* 49, 1993
- Jitka Sedlářová a kol., *Výtvarná kultura v Brně 1918-1938* (katalog výstavy, MG). Brno 1993.
- *Europa, Europa. Das Jahrhundert der Avantgarde in Mittel- und Osteuropa* (katalog výst., Kunst- und Ausstellungshalle der BRD). Eds. Ryszard Stanislawski – Christopher Brockhaus. Bonn 1994.
- *Mezery v historii 1890-1938. Polemický duch střední Evropy – Němci, Židé, Češi* (katalog výstavy, GHMP). Ed. Hana Rousová. Praha 1994.
- *Vademecum. Moderní umění v Čechách a na Moravě 1890-1938*. Ed. H. Rousová. Praha 2002.
- Martina Pachmanová, *Neznámá území českého moderního umění. Pod lupou genderu*. Praha 2004.
- Josef Vojvodík, *Imagines corporis. Tělo v české moderně a avantgardě*. Brno 2006.

Devětsil, poetismus, surrealismus

- František Šmejkal a kol., *Skupina Ra* (katalog výstavy, GHMP). Praha 1988.
- F. Šmejkal a kol., *DEVĚTSIL. Czech Avant-Garde Art, Architecture and Design of the 20s and 30s* (katalog výstavy). Oxford-London 1990.
- *Czech Avant-garde Books 1922-1938. Devětsil, Poetism, Constructivism, Surrealism*. Hague 1994.
- Jaroslav Anděl, *Umění pro všechny smysly. Meziválečná avantgarda v Československu* (katalog výstavy, NG). Praha 1993.

Surrealismus

- Petr Král, *Fotografie v surrealismu*. Praha 1994.
- *Český surrealismus 1929-1953. Skupina surrealistů v ČSR. Události, vztahy, inspirace*. Praha 1996. (Katalog výstavy, GHMP). Eds. Lenka Bydžovská – Karel Srp. Praha 1996.
- Eva Petrová a kol., *Skupina 42*. Praha 1998.
- Žoržeta Čolakova, *Český surrealismus 30.let. Struktura básnického obrazu*. Praha 1999.
- *Die zweite Arche. Der Surrealismus und die tschechische Kunst 1925-1945* (katalog výstavy, Panorama Museum). Eds. R. Kober – G. Lindner. Bad Frankenhausen 2001.

Karel Teige

- Karel Teige, *Výbor z díla III. Osvobozování života a poezie. Studie ze čtyřicátých let.* Eds. Jiří Brabec – Vratislav Effenberger. Praha 1994.
- Karel Srp, *Karel Teige (1900-1951)* (katalog výstavy, GHMP). Praha 1994.
- Vojtěch Lahoda – K. Srp – Rumjana Dačeva, *Karel Teige. Surrealistické koláže.* Praha 1994.
- *Karel Teige a evropská avantgarda.* *Umění* 43, 1995, č.1/2
Tematické dvojčíslo časopisu obsahuje většinu referátů stejnojmenného mezinár. kolokvia v Praze 22.-23.3.1994.
- *Karel Teige 1900-1951. L' enfant terrible of the Czech modernist avant-garde.* Eds. Eric Dluhosch – Rostislav Švácha. Massachusetts 1999.
- K. Srp, *Karel Teige.* Praha 2001.

Art deco

- Alena Adlerová et al., *Das Böhmisches Glas 1700-1950. Bd. 6, Art deco, Moderne*. Ed. Georg Hörtl. Tittling 1995.
- Jana Horneková a kol., *Art deco. Boemia 1918-1938* (katalog výstavy, Musei Civici Padova). Milano 1996.
- J. Horneková a kol., *České art deco 1918-1938* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 1998.
též anglická verze: *Czech Art Deco 1918-1938*
- J. Horneková (ed.), *Czech art 1890-1938. From Art Nouveau to Art Deco* (katalog výstavy, Setagaya Art Museum). Tokyo 1999.

Časopisy a vydavatelství

- Miroslava Hlaváčková a kol., *Josef Florian. Dobré dílo* (katalog výstavy, Galerie moderního umění Roudnice n./L.). Roudnice n./L. 1992.
- Roman Prahel – Lenka Bydžovská, *Volné směry, časopis secese a moderny*. Praha 1993.
- Bronislava Gabrielová – Bohumil Marčák, *Kapitoly z dějin brněnských časopisů*. Brno 1999. *Díl II*. Brno 2003.

Architektura (1)

- Rostislav Švácha, *Od moderny k funkcionalismu. Proměny pražské architektury první poloviny dvacátého století*. 2. vyd. Praha 1995.
- Jindřich Vybíral, *Zrození velkoměsta. Architektura v obraze Moravské Ostravy 1890-1938*. Ostrava 1997. 2. vyd. Brno – Ostrava 2003.
- Otakar Nový, *Česká architektonická avantgarda*. Praha 1998.
- *Zrození metropole a město ve střední Evropě 1890-1937*. Eds. Eve Blau – Monika Platzer. Praha 1999.
- *Forma sleduje vědu. Teige, Gillar a evropský vědecký funkcionalismus 1922-1948* (kat. výstavy, Galerie Jaroslava Fragnera). Eds. Rostislav Švácha – Soňa Ryndová – Pavla Pokorná. Praha 2000.
- *O nové Brno. Brněnská architektura 1919-1939* (katalog výstavy, MMB). Eds. Zdeněk Kudělka – Jindřich Chatrný. Brno 2000.

Architektura (2)

- Marie Benešová – František Toman – Jan Jakl, *Salón republiky. Moderní architektura Hradce Králové*. Hradec Králové 2000.
- Zdeněk Lukeš, *Splátka dluhu. Praha a její německy hovořící architekti 1900-1938* (katalog výstavy, Galerie Jaroslava Fragnera). Praha 2002.
- Rostislav Koryčánek, *Česká architektura v německém Brně. Město jako ideální krajina nacionalismu*. Brno 2003.
- Vladimír Šlapeta – Václav Jandáček – František Musil, *Funkcionalismus na Moravě*. Brno 2003.
- V. Šlapeta – V. Jandáček, *Český funkcionalismus*. Brno 2004.
- Jaroslav Anděl, *Nová vize. Avantgardní architektura v avantgardní fotografii: Československo 1918-1938*. Praha 2005.
- *Prager Architektur und die europäische Moderne*. Eds. Tomáš Valena – Ulrich Winko. Berlin 2006.

Zlínská architektura

- Vladimír Šlapeta, *Baťa. Architektura a urbanismus* (katalog výstavy, Státní galerie) Zlín 1991.
- *Zlínský funkcionalismus. Funktionalismus von Zlín*. Sborník z mezinárodního sympozia ve Zlíně r. 1991. Ed. Ludvík Ševeček. Zlín 1993.
- Pavel Novák, *Zlínská architektura 1900-1950*. Zlín 1993.
- L. Ševeček a kol., *Miroslav Lorenc, Jaromír Krejcar. Zlínská moderní architektura a pražská avantgarda* (katalog výstavy, Státní galerie). Zlín 1995.
- L. Ševeček – Ladislava Hornáková, *Satelity funkcionalistického Zlína. Projekty a realizace ideálních průmyslových měst - továrních celků firmy Baťa* (katalog výstavy, Státní galerie). Zlín 1998.
- Zdeněk Lukeš – Petr Všetečka, Vladimír Karfík: *Budova č. 21 ve Zlíně. Památka českého funkcionalismu*. S.l. 2004. Též angl. verze: *Vladimír Karfík: Building No 21 in Zlín. A Monument of Czech Functionalism*.

Architektura: monografie staveb

- Jiří Kovtun – Zdeněk Lukeš, *Pražský hrad za T. G. Masaryka. Úpravy Pražského hradu 1918-1935 v letopočtech, úryvky z lánské kroniky, archivní dokumenty*. Praha 1995.
- Miroslav Masák – Rostislav Švácha – Jindřich Vybíral, *Veletržní palác v Praze*. Praha 1995.
- Pavel Šopák, *Obchodní dům Breda & Weinstein. Představy – projekty - realizace* (kat. výst., Slezské zem. muzeum). Opava 1998.
- *Müllerova vila. Adolf Loos & Karel Lhota*. Ed. Karel Ksandr. Praha 2000.
- Zdeněk Müller, *Brněnské výstaviště: stavba století. Stavební vývoj 1928-2002*. Brno 2002.
- Rüdiger Kramm – Alex Dill, *Vila Tugendhat Brno* (kat. výstavy, Universität Karlsruhe). Tübingen 2007.
- V. Šlapeta a kol., *Obchodní palác Centrum v Brně* (kat. výstavy, Galerie architektury). Brno 2007.
- *Jablonecká radnice 1931-1933. Příběh stavby architekta Karla Wintera*. Ed. Jan Strnad. Jablonec nad Nisou 2008.

Architekti (1)

- *Vít Obrtel (1901-1988). Architektura, typografie, nábytek* (katalog výstavy, GHMP). Ed. Rostislav Švácha. Praha 1992.
- *Jaromír Krejcar 1895-1949* (katalog výstavy, Galerie Jaroslava Frágnera). Ed. R. Švácha. Praha 1995.
- Iloš Crhonek, *Architekt Bohuslav Fuchs. Celoživotní dílo*. Brno 1995.
- *Josip Plečnik. Architekt Pražského hradu* (k výstavě, Správa Pražského hradu). Eds. Zdeněk Lukeš – Damjan Prelovšek – Tomáš Valena. Praha 1997.
- Monika Platzer – Klaus Spechtenhauser, *Jiří Kroha. Kubist, Expressionist, Funktionalist, Realist* (kat. výstavy, Architektur-Zentrum Wien). Wien 1998.
- *Otto Eisler 1893-1968* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům). Ed. Petr Pelčák. Brno 1998.
- *Jan Víšek 1890-1966* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům). Eds. P. Pelčák – Ivan Wahla – Vladimír Šlapeta. Brno 1999.
- Radomíra Sedláková - Petr Krajčí, *Antonín Engel 1879-1958. Architekt, urbanista, pedagog* (katalog výstavy, NG). Praha 1999.
- I. Wahla – P. Pelčák – Jan Sapák, *Brněnští židovští architekti 1919-1939* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům). Brno 2000.
- *Generace 1901-1910. První absolventi české školy architektury v Brně 1925-1940* (kat. výstavy MMB, Spolek Obecní dům, FA VUT). Eds. P. Pelčák – I. Wahla. Brno 2001.

Architekti (2)

- *Václav Dvořák, Vilém a Alois Kuba. Brněnští stavitelé 30. let (1928-1948)* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům). Eds. Petr Pelčák – Ivan Wahla. Brno 2002.
- P. Pelčák – Vladimír Šlapeta, *Lubomír Šlapeta (1908-1983), Čestmír Šlapeta (1908-1999). Architektonické dílo* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům). Brno 2003.
- *Josef Polášek 1899-1946* (katalog výstavy, Spolek Obecní dům, MMB). Eds. P. Pelčák – I. Wahla. Brno 2004.
- *Ernst Wiesner* (kat. výstavy, Spolek Obecní dům, MMB). Eds. P. Pelčák – I. Wahla. Brno 2005.
- Ladislava Hornáková, *František Lýdie Gahura (1891-1958). Projekty, realizace a sochařské dílo* (katalog výstavy, KGVU). Zlín 2006.
- *Elly Oehler/Olárová (1905-1953), Oskar Oehler/Olár (1904-1973). Architektonické dílo* (katalog výstavy, Galerie architektury). Eds. P. Pelčák – I. Wahla. Brno 2007.
- *Jiří Kroha (1893-1974). Architekt, malíř, designér, teoretik v proměnách umění 20. století* (katalog výstavy, MMB). Ed. Marcela Macharáčková Brno 2007.
- Jindřich Chatrný a kol., *Jan Vaněk 1891-1962. Civilizované bydlení pro každého* (katalog výstavy, MMB). Brno 2008.

Malířství, sochařství, grafika

- Hana Rousová a kol., *Linie, barva, tvar* (katalog výstavy, GHMP). Praha 1988
- František Šmejkal, *České imaginativní umění* (k výstavě, Galerie Rudolfinum). Praha 1996.
- Jiří Machalický a kol., *Česká koláž* (katalog výstavy, NG). Praha 1997.
- Jaroslav Anděl, *Avantgarda o mnoha médiích. Josef Bartuška a skupina Linie 1931-1939* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2004.
- Lenka Bydžovská – Karel Srp, *Libeňský plynojem* (katalog výstavy, GHMP). Praha 2004.
- Tomáš Vlček, *Praagse schilderkunst 1890-1939* (katalog výstavy, Drents Museum Assen – NG). Zwolle 2005.
- Ondřej Chrobák – Tomáš Winter, *V okovech smíchu. Karikatura a české umění 1900-1950* (katalog výstavy, GHMP). Praha 2006.
- Lenka Janská, *Mezi obrazem a textem. Text a grafém v evropském a českém malířství 1910-1930*. Praha 2007.
- Marie Rakušanová, *Bytosti odnikud. Metamorfózy akademických principů v malbě 1. poloviny 20. století* (katalog výstavy, GHMP). Praha 2008.

Sochaři, malíři a grafikové (1)

- *Toyen. Das malerische Werk.* Ed. Rita Bischof. Frankfurt am Main 1987.
- Simeona Hošková, *Josef Liesler.* Praha 1988.
- Dagmar Halasová, *Bohuslav Reynek.* Brno 1992.
- *Zdeněk Pešánek 1896-1965* (katalog výstavy, NG). Ed. Jiří Zemánek. Praha 1996.
- Jaroslav Slavík – Jiří Opelík, *Josef Čapek.* Praha 1996.
- Jaroslav Anděl – Dorothy Kosinská et al., *František Kupka. Průkopník abstrakce, malíř kosmu* (kat. výstavy, Dallas Museum of Art, Kunstmuseum Wolfsburg, NG). Ostfildern 1997.
- František Kupka, *Tvoření v umění výtvarném.* Eds. Denisa Vostrá – Tamara Marková. 2. vyd. Praha 1999.
- Vojtěch Lahoda, *Zdenek Rykr 1900-1940. Elegie avantgardy* (katalog výstavy, GHMP). Praha 2000.
- *Karel Svoboda (1896-1986)* (k výstavě, NG). Eds. Roman Musil – Eduard Burget. Praha 2001.

Sochaři, malíři a grafikové (2)

- Karel Srp, *Jindřich Štyrský*. Praha 2001.
- *Antonín Procházka 1882-1945* (katalog výstavy, Obecní dům, MG, MMB). Eds. Marcela Macharáčková – Lubomír Slavíček – Alena Krkošková. Praha 2002.
- *František Tichý* (katalog výstavy, GHMP). Ed. Tomáš Winter. Praha 2002.
- Jiří Hlušička – Jaroslav Malina – Jiří Šebek, *Vincenc Makovský*. Brno 2002.
- K. Srp, *Toyen. Une femme surréaliste*. Lyon 2002.
- *Ladislav Sutnar. Praha – New York – Design in Action* (k výstavě NG). Ed. Iva Janáková. Praha 2003.
- Lenka Bydžovská – K. Srp, *Knihy s Toyen*. Praha 2003.
- Vojtěch Lahoda, *Karel Černý 1910-1960: barva a existence. Soupis malířského díla*. Praha 2003.
- Alena Pomajzlová, *Josef Čapek. Nejskromnější umění* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2003.

Sochaři, malíři a grafikové (3)

- Karel Srp – Jana Orliková, *Jan Zrzavý*. Praha 2003.
- *Jan Zrzavý: o něm a s ním. Antologie textů Jana Zrzavého a o Janu Zrzavém*. Ed. K. Srp. Praha 2003.
- *Zajatec kubismu. Dílo Emila Filly v zrcadle výtvarné kritiky (1907-1953)*. Ed. Tomáš Winter. Praha 2004.
- Vanda Skálová – Tomáš Pospiszyl, *Alén Diviš 1900-1956* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2005.
- *Rudolf Kremlička: o něm a s ním*. Vlastní texty R. Kremličky a texty o R. Kremličkovi. Ed. K. Srp. Praha 2006.
- K. Srp, *Rudolf Kremlička*. Praha 2006.
- *Ladislav Zívř (1909-1980)*. Ed. Lenka Pastýříková (kat. výstavy, NG). Praha 2007.
- Lenka Bydžovská – K. Srp, *Jindřich Štyrský* (kat. výstavy, GHMP). Praha 2007.
- Vojtěch Lahoda, *Emil Filla*. Praha 2007.
- Pavla Pečinková, *Josef Lada (1887-1957)* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2007.
- Hana Rousová et al., *František Foltýn (1891-1976)*. Košice - Paříž - Brno (katalog výstavy, MG). Brno 2007.

Fotografie a užité umění

- *Tschechische Avantgarde 1922-1940. Reflexe europäischer Kunst und Fotografie in der Buchgestaltung* (katalog výstavy, Kunstverein Hamburg, Museum Bochum). Ed. Zdenek Primus. Hamburg-Bochum 1990.
- Marcela Macharáčková, *Aka. Užité umění 30. a 40. let v Brně* (Katalog výstavy, MMB). Brno 1990.
- Vladimír Birgus, *Česká fotografická avantgarda 1918-1948*. Praha 1999.
- Jaroslav Anděl, *Avant-garde Page Design 1900-1950*. New York 2002.
- *Jindřich Halabala a Spojené uměleckoprůmyslové závody v Brně* (katalog výstavy, MMB). Eds. Jindřich Chatrný – Dagmar Koudelková – Anežka Šimková. Brno 2003.
- Vladimír Birgus – Jan Mlčoch, *Česká fotografie 20. století. Průvodce*. Praha 2005.
- Evžen Sobek, *Teoretické práce české fotografické avantgardy*. Opava 2005.

Fotografové

- Anna Fárová, *František Drtikol. Photograph Des Art Deco*. München 1986.
- A. Fárová, *Josef Sudek*. Praha 1995.
- Antonín Dufek, *Jaromír Funke (1896-1945). Průkopník fotografické avantgardy* (katalog výstavy, MG). Brno 1996.
- A. Dufek, *Josef Sudek. Das stille Leben der Dinge. Fotografien von 1940-1970 aus der Moravská Galerie, Brno* (katalog výstavy, Kunstmuseum). Wolfsburg 1998.
- A. Fárová – Petr Nedoma – Stanislav Doležal, *František Drtikol* (katalog výstavy, Galerie Rudolfinum). Praha 1998.
- Jaroslav Anděl, *Alexandr Hackenschmied*. Praha 2000.
- Vladimír Birgus, *František Drtikol*. Praha 2000.
- V. Birgus a kol., *Jaroslav Rössler. Fotografie, koláže a kresby*. Praha 2003.
- A. Dufek, *Jaromír Funke*. Praha 2003.
- V. Birgus, *Eugen Wiškovský*. Praha 2005.
- A. Dufek, *Josef Sudek neznámý. Salonní fotografie 1918-1942* (katalog výstavy, MG). Brno – Praha 2006.

Instituce

- *Sto let českého užitého umění. 1885-1985. Sto let Uměleckoprůmyslového muzea v Praze* (katalog výstavy, ÚPM v Praze). Praha 1987.
- Roman Musil, *Moderní galerie tenkrát 1902-1942* (katalog výstavy NG). Praha 1992.
- *90 let Domu umění města Brna. Historie jednoho domu* (katalog výstavy, Dům umění). Eds. Lubomír Slavíček – Jana Vránová. Brno 2000.
- *Muzeum města Brna 1904-2004. Sborník ke stému výročí otevření*. Eds. Jiří Blažek – Lenka Kudělková. Brno 2004.
- *Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze 1885-2005*. Eds. Martina Pachmanová – Markéta Pražanová. Praha 2005.